

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์
การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
A Improving Guidelines for Living Quality of People in the Situation of
Outbreak of COVID-19 in the Area of Wat Sai Subdistrict Administrative
Organization, Muang District, Nakhon Sawan Province

สุบัณฑิต จันทร์สว่าง

Subundit Chansawang

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Political Science Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University

E-mail Subandittjo01@gmail.com

Received January 3, 2023; Revised January 30, 2023; Accepted February 26, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนไปปฏิบัติ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล วัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี ใช้แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่จำนวน 389 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ จำนวน 15 คน เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ไปปฏิบัติ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่าขาดการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ, ประชาชนขาดรายได้หลักและรายได้เสริม, มีปัญหาหนี้ในระบบ และขาดการจัดการขยะติดเชื้อ และ 3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่า ด้านสุขภาพกาย ควรมีการจัดทำข้อมูลสุขภาพ, ด้านจิตใจ มีการ

เสริมสร้างกำลังใจ, ด้านสัมพันธภาพทางสังคม สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการขยะ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต, องค์การบริหารส่วนตำบล, โควิด-2019.

Abstract

The objectives of this article were 1) to study the level of application of policies and approach plans for improving people's quality of life in practice; 2) to explore the problems and the obstacles for improving the quality of life of people; and 3) to study the ways to improve the quality of life of people in the situation of an outbreak of COVID-2019 in the area of Wat Sai Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nakhon Sawan Province. This study was a mixed-methods research project using the concept of quality of life development as the research framework. The research area was Wat Sai Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Nakhon Sawan Province. The samples were taken from 389 people in the area by using a simple random sampling method. The key informants were 15 experts, and there were 2 types of research tools, including 1) a questionnaire and 2) an interview form. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research was used to analyze the content and write a descriptive narrative.

The results showed that: 1) The level of application of policies and approach plans for improving the quality of life of the people was found to be high, and the people had given their opinions; overall, all aspects were at a high level. 2) Problems and obstacles to improving people's quality of life include a lack of promotion of various activities, a lack of main and supplementary income, and informal debt problems. The former patients had depression and stress, a lack of infectious waste management, and 3) guidelines for improving the quality of life of people. It was found that physical health provided information, encouragement, social relations, participatory processes, and an environment that led to the development of a waste management system.

Keywords: Improving the quality of life; Subdistrict Administrative Organization; COVID-2019.

บทนำ

โลกยังคงเผชิญหน้ากับโรคระบาดใหญ่ชนิดแพนเดมิก (Pandemic) อยู่เป็นระยะ ๆ แต่ไม่มีครั้งใดที่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจได้อย่างมากมายมหาศาล เช่นสถานการณ์การระบาดโคโรนา-2019 (COVID-19) ทำให้โลกวุ่นวายอยู่ในขณะนี้ หากมองในเชิงประวัติศาสตร์ระยะใกล้วิกฤติการเงินซับไพรม์ในช่วง พ.ศ. 2551-2552 ที่เริ่มต้นขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาและส่งผลอย่างหนักไปทั่วโลก ถือเป็นวิกฤติเศรษฐกิจระดับโลกที่รุนแรงที่สุดนับ ตั้งแต่ภาวะเศรษฐกิจถดถอยหรือตกต่ำครั้งใหญ่ (Great Depression) ในช่วงทศวรรษ 1930 เป็นต้นมา แม้ผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจจะมองเห็นได้ชัดเจน และมีมูลค่าสูงมาก แต่อันที่จริงแล้วผลกระทบต่อสังคมและในด้านอื่น ๆ อาจจะรุนแรงไม่แพ้กัน หรือรุนแรงมากกว่าด้วยซ้ำ และการแพร่ระบาดของ COVID-19 จะส่งผลกระทบต่อในด้านอื่น ๆ แตกต่างไปจากการระบาดใหญ่อื่น ๆ ในอดีต เพราะปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ล้วนเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยเรื่องโลกาภิวัตน์ที่ย่อโลกให้เล็กลง ซึ่งส่งผลให้ COVID-19 ระบาดได้อย่างรวดเร็วในพื้นที่กว้างขวางทั่วโลกในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ในทางกลับกันโลกาภิวัตน์ที่รวมทั้งอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ก็ช่วยเพิ่มความสามารถในการเชื่อมต่อข้อมูล และช่วยให้การรับมือมีประสิทธิภาพมากขึ้นเช่นกัน ซึ่งเทคโนโลยีต่าง ๆ ถูกนำมาทดลองใช้หรือใช้กันอย่างกว้างขวาง นับว่ามหันตภัย COVID-19 ได้ช่วยกระตุ้นให้เกิดการประยุกต์ใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความถนัดมาช่วยแก้ไขปัญหาอย่างรอบด้าน ทำให้เกิดการบูรณาการความรู้ข้ามสาขา ผ่านโจทย์ปัญหาจริงที่มีชีวิตมนุษย์เป็นเดิมพัน (นำชัย ชิววิวรรณ, 2563)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ถูกกำหนดขึ้นมาโดยหวังจะเข้าไปช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 1) วัตถุประสงค์ที่ 1.2 เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ 2) เป้าหมายรวมที่ 2.2 ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการ ทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุด ร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 3) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (3.1) เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ที่ 1 ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน และแก้ไขปัญหาความยากจน (3.2) แนวทางการพัฒนาที่ 3.1.4 กำหนดนโยบายการคลัง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน และปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตลอดจนปรับโครงสร้างการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเชิงบูรณาการ และเชิงพื้นที่ที่มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพ

ชีวิตได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและส่งเสริมเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ปกติสุข ส่งเสริมการจัดบริการสาธารณะ และสาธารณสุข ส่งเสริมองค์กรประชาชน เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนเข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดีชุมชนมีความเข้มแข็ง ห่างไกลยาเสพติด มีการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างทั่วถึง (กองแผนและงบประมาณ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์, 2561)

จากโครงการดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด-19 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีประชากรในพื้นที่ 15 ชุมชน จำนวน 19,835 คน 9,721 ครัวเรือน (สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์, 2564) ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์ COVID-19 เฉกเช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ ทั้งยังไม่ผู้ติดเชื้อและถูกกักตัวจำนวนมาก ทำให้ เกิดความเสี่ยงอย่างมากหากไม่มีมาตรการป้องกันใด ๆ เพราะฉะนั้นสถานการณ์ดังกล่าวประชาชน จะสามารถดูแลตนเองอย่างมีคุณภาพชีวิตดี และเหมาะสมกับสถานการณ์มากขึ้นได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับ คำว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่เป็นการทำชีวิตให้เจริญงอกงามขึ้นไปจนกว่าจะ ถึงจุดมุ่งหมายแห่งความเป็นอิสระ กล่าวคือ อิสรภาพหรือภาวะไร้ปัญหาไร้ทุกข์ ประกอบด้วย ความ เต็มอิ่ม ไม่มีความพร่อง ไม่มีความขาดแคลนทางด้านทรัพยากรหรือปัจจัยการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุขตามอัตภาพของตนเองและครอบครัว อย่างน้อย 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2561) คือ *ด้านสุขภาพกาย* คือ สภาพความสมบูรณ์แข็งแรง ของร่างกาย สุขทางกาย ไร้โรคภัยเบียดเบียน มีกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีความเป็นอิสระที่ไม่ ต้องพึ่งพาผู้อื่น มีความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน มีความสามารถในการปฏิบัติตามอาชีพของ ตนเอง การไม่ต้องพึ่งพาอาศัยต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น *ด้านจิตใจ* มีความรู้สึก ทางบวกในชุมชนมีต่อตนเอง มีคุณค่าต่อภาพลักษณ์ของตนเอง ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความ มั่นใจในตนเอง ความคิด ความจำ สมาธิการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตนการรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียด หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตเช่น การรับรู้ถึง ความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมาย ของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น *ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม* มีความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่นด้วยดี การที่ได้รับความช่วยเหลือจาก บุคคลอื่น ความสามารถในการเป็นผู้ให้ หรือการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การทำสิ่งที่มี ประโยชน์ และได้รับประโยชน์จากชุมชน เป็นต้น และ*ด้านสิ่งแวดล้อม* มีระบบสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการ ดำเนินชีวิตในชุมชนอย่างเหมาะสม อยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงของชีวิต อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวกสถานบริการทางสุขภาพและสังคม สงเคราะห์ มีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรม สันทนาการ

และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น (ปรากฏพิทย์ ภักดีศิริไพโรวัลย์ และ กิตติยา นรามาต, 2559) ซึ่งหลักคิดเรื่องคุณภาพชีวิตดังกล่าว จะช่วยให้องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ สามารถค้นหาแนวทางได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องบริบทเชิงพื้นที่ ด้วยองค์ความรู้ที่เท่าทันต่อสถานการณ์โรคระบาดโควิด-2019 ในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจที่จะวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้สถานการณ์โรคระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการนำนโยบายและแผนไปพัฒนาคุณภาพชีวิตในปัจจุบันเป็นอย่างไร และได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ ที่ดีเจริญงอกงาม และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีความเข้มแข็งและยั่งยืน และผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประกอบการพิจารณาวางแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล และพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายและแผนแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกรรมวิธีการในการยกระดับการเป็นอยู่ หรือการดำรงชีวิตของมนุษย์ไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม มีความสมบูรณ์ และความสุขในการดำรงชีวิต ซึ่งในโลกสมัยใหม่ที่มีภาคเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตอย่างมาก แต่ก็ยังมีตัววัดอื่น ๆ ที่สามารถทำให้ชีวิตของมนุษย์มีความสมบูรณ์แบบตามที่ควรจะเป็น ซึ่งมีใช้เพียงความร่ำรวยเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและนโยบายและยุทธศาสตร์ภาครัฐ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และ

4) ด้านสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2561) ขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มาศึกษาที่เห็นว่าเป็นพื้นที่ ที่ต้องมีแนวทางการช่วยเหลือประชาชนในยามเกิดวิกฤติต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วย ดังนี้

- การนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไปปฏิบัติ

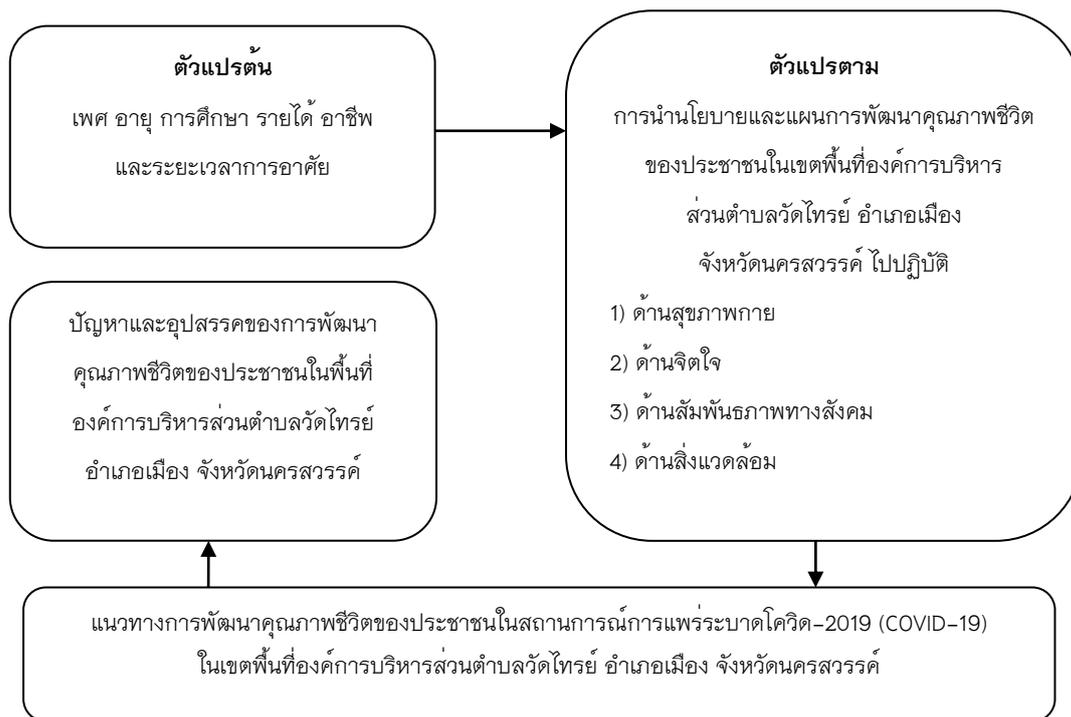
- ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

- แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต จะมีแนวโน้มของการศึกษาในส่วนของผู้สูงอายุในชุมชนต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาความรู้ในส่วนต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี บทบาทของผู้นำชุมชน ผู้นำการบริหารในองค์กรที่พยายามทำให้บุคลากรเกิดคุณภาพชีวิตที่ดี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต ที่ตามภาระหลักที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเพิ่มกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชน ได้มีโอกาสเสริมสร้างกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้มากขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2561) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบพหุสาสนวิธี พื้นที่วิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ประชากร คือ ประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไปที่มีสิทธิการเลือกตั้ง โดยคัดเลือกเฉพาะชุมชนที่มีประชากร เกิน 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านทรายงาน เขต 1, ชุมชนบ้านทรายงาน เขต 2, ชุมชนบ้านทรายงาน เขต 3, ชุมชนสวรรค์รื่นรม, ชุมชนศรีไพรทอง และชุมชนเคหะ รวมทั้งหมด จำนวน 14,260 คน (สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน จำนวน 389 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการใช้วิธีการจับสลากเรียงตามเลขที่บ้าน ตามขั้นตอน ดังนี้ การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (อภินันต์ จันตะณี, 2549)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่

1) แบบสอบถาม ใช้ศึกษาการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาการอาศัย วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ระดับการนำนโยบายและแผนแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ ไปปฏิบัติ

ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) ด้านสุขภาพกาย จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านจิตใจ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม จำนวน 5 ข้อ และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยหาความเที่ยงตรง (Validity) ได้ค่ามากกว่า 0.80 ทุกข้อ และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) แก่ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ จำนวน 30 ตัวอย่าง ได้ค่าทั้งฉบับ 0.89

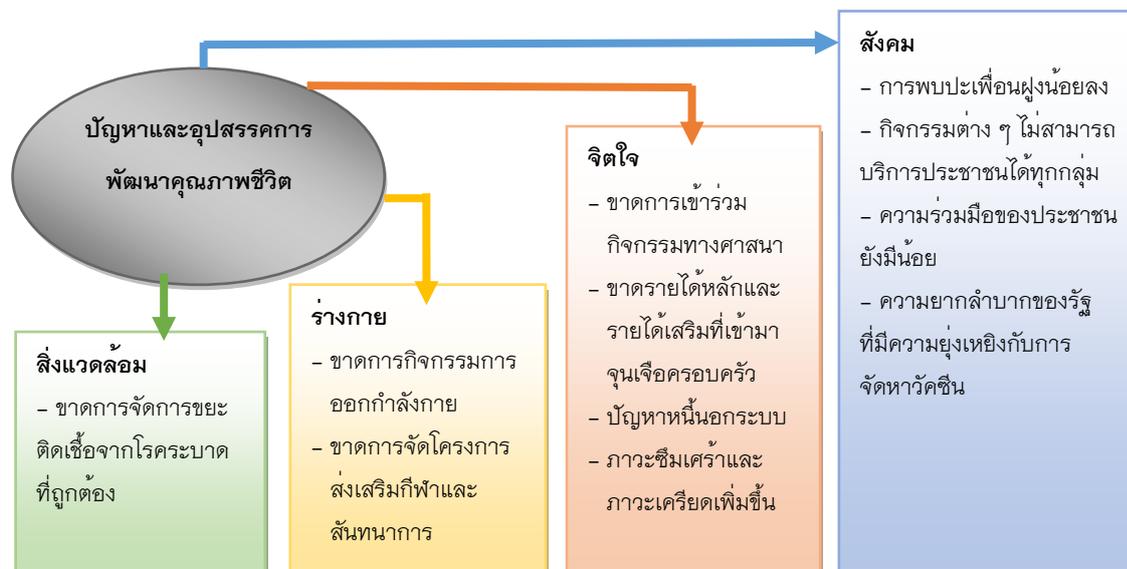
2) แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างปลายเปิด ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกายที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร ด้านจิตใจควรเป็นอย่างไร ด้านสัมพันธภาพทางสังคมควรเป็นอย่างไร และด้านสิ่งแวดล้อมควรเป็นอย่างไร ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2561) ใช้ศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่างเดือนมีนาคม – สิงหาคม พ.ศ. 2565 รวมระยะเวลา 6 เดือน นำข้อมูลเชิงปริมาณ มาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ไปปฏิบัติ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1. ขาดภารกิจกรรมการออกกำลังกาย 2. ขาดการจัดโครงการส่งเสริมกีฬา และสันทนาการอื่น ๆ 3. ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาโดยเฉพาะการเข้าวัดทำบุญต่าง ๆ 4. ขาดรายได้หลักและรายได้เสริมที่เข้ามาจุนเจือครอบครัว 5. ปัญหานั่นอกระบบที่ยังคงหาทางแก้ไขยาก แม้ว่าผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนต่าง ๆ 6. การพบปะเพื่อนฝูงน้อยลง 7. การรักษา การดูแล การส่งเสริม โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถบริการประชาชนได้ทุกกลุ่ม 8. การส่งเสริมอาชีพไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากนัก ทำให้เกิดความยากลำบากต่อพัฒนาอาชีพหลักและอาชีพเสริม 9.

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์มีอุปสรรคต่อการจัดการความหลากหลายของประชาชนระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนบท 10. สถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทำให้ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงค่อนข้างมีความเสี่ยงในเรื่องภาวะซึมเศร้าและภาวะเครียดเพิ่มขึ้น 11. ความยากลำบากของรัฐที่มีความยุ่งเหยิงกับการจัดหาวัคซีน และ 12. ขาดการจัดการขยะติดเชื้อจากโรคระบาดที่ถูกต้องโดยเฉพาะเครื่องมือตรวจหาเชื้อโรคระบาด (ATK)



ภาพที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

วัตถุประสงค์ที่ 3 แนวทางการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1. ด้านสุขภาพกาย ได้แก่ 1) การตรวจสุขภาพและจัดทำข้อมูลสุขภาพ 2) การมีตัวแทนขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพในชุมชน 3) การให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพ และ 4) การส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกาย 2. ด้านจิตใจ ได้แก่ 1) การเสริมสร้างกำลังใจ 2) การฝึกทักษะความรู้ อย่างเหมาะสม 3) การส่งเสริมอาชีพในชุมชน และ 4) การเสริมกิจกรรมสร้างสุข 3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ 1) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม 2) การส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน 3) การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ และ 4) การพัฒนาความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย และ 4. ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบจัดการขยะ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน และ 3) การเสริมสร้างชุมชนแห่งความสุขดังภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์” ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

อภิปรายผลข้อที่ 1 การนำนโยบายและแผนแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไปปฏิบัติ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะมีการส่งเสริมการออกกำลังกายภายในบริเวณของตนเองตามความชื่นชอบ ที่สามารถกระทำได้ รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุดตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีณยู เย็นผาสุก และ รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน (2562) พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ชันโท (2556) เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ อีสเฮาะ (2562) เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับดี

อภิปรายผลข้อที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล วัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ขาดกิจกรรมการออกกำลังกาย ขาดการจัดโครงการส่งเสริมกีฬาและสันทนาการ อื่น ๆ ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา โดยเฉพาะการเข้าวัดทำบุญ ขาดรายได้หลักและรายได้เสริมที่เข้ามาจุนเจือครอบครัว ปัญหาหนี้ในระบบที่ยังคงหาทางแก้ไขยาก การพบปะเพื่อนฝูงน้อยลง การรักษา การดูแล การส่งเสริม โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ไม่สามารถบริการประชาชนได้ทุกกลุ่ม การส่งเสริมอาชีพไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากนัก ทำให้เกิดความยากลำบากต่อพัฒนาอาชีพหลักและอาชีพเสริม องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ มีอุปสรรคต่อการจัดการความหลากหลายของประชาชนระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนบท สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ค่อนข้างมีความเสี่ยงในเรื่องภาวะซึมเศร้าและภาวะเครียดเพิ่มขึ้น ความยากลำบากของรัฐที่มีความยุ่งเหยิงกับการจัดหาวัคซีน และขาดการจัดการขยะติดเชื้อจากโรคระบาดที่ถูกต้อง โดยเฉพาะเครื่องมือตรวจหาเชื้อโรคระบาด (ATK) ทั้งนี้เพราะการปรับตัวของประชาชนในพื้นที่ยังมีอุปสรรคหลายด้าน เมื่อเกิดวิกฤติโรคระบาดทำให้เกิดปัญหาตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌานวัฒน์ บุญพิทักษ์ (2560) เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตแนวพุทธของชาวสวนยางพาราภาคตะวันออก ในภาวะราคายางพาราดกต่ำ พบว่า เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยวมีพื้นที่การปลูกยางน้อยกว่า 15 ไร่ ปรับตัวได้น้อย

และได้รับผลกระทบมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ปัญญาธร, กฤษณา ทรัพย์สิริ-โสภา, กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง และ วรธรณี ครองยุติ (2564) พบว่า สถานการณ์ก่อนการพัฒนาประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-19 ขาดการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรค มีพฤติกรรมการป้องกันโรคไม่เหมาะสม และชุมชนขาดมาตรการในการป้องกันโรค

อภิปรายผลข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า **ด้านสุขภาพกาย** องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ ต้องมีแผนการบริการเพื่อการตรวจสุขภาพและจัดทำข้อมูลสุขภาพ มีเครือข่ายของตัวแทนขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพในชุมชน การให้ความรู้ด้านสุขภาพ การจัดทำคู่มือ และการส่งเสริมกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมชาย จันทสาโร (ถนัดกิจตระกูล) (25621) เรื่อง บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนสุขฤดี แขวงท่าแร่ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้นำชุมชนชุมชนสุขฤดี มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ คือ ด้านร่างกาย ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนออกกำลังกาย และสอดคล้องกับ สมคิด แทวกระโทก (2560) พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย มีการร่วมกันปฏิบัติงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ ที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติดโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวัฒน์ ชันโท (2556) เรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี และ อีระพงษ์ ทศวัฒน์ และ ปิยะกมล มหิวรรณ (2563) พบว่า การพัฒนาสาธารณสุข มีการจัดทีมเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

ด้านจิตใจ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ มีทีมงานเพื่อการเสริมสร้างกำลังใจ เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้กับประชาชน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจของประชาชนผ่านการดูแลเอาใจใส่ ทักษะการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 อีกทั้งมีการส่งเสริมอาชีพในชุมชน การส่งเสริมการประกอบอาชีพ มีรายได้ สำหรับการเลี้ยงชีพและสามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรค และการสนับสนุนกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้ลดผลกระทบทางจิตใจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัณยู เย็นผาสุก และ รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน (25623) เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อันดับหนึ่ง คือด้านจิตใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมชาย จันทสาโร (ถนัดกิจตระกูล) (2562) พบว่า ด้านจิตใจ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ารับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อขัดเกลาจิตใจ และ เจริญ นุชนิยม (2561) พบว่า หลักธรรมที่ส่งเสริมร่วมในกิจกรรมการฝึกปฏิบัติสมาธิเบื้องต้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุปรับตัวให้เข้าใจ

ในความเป็นจริงในการดำเนินชีวิตร่วมกับสังคม คุณแลสุขภาพกายและจิต สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

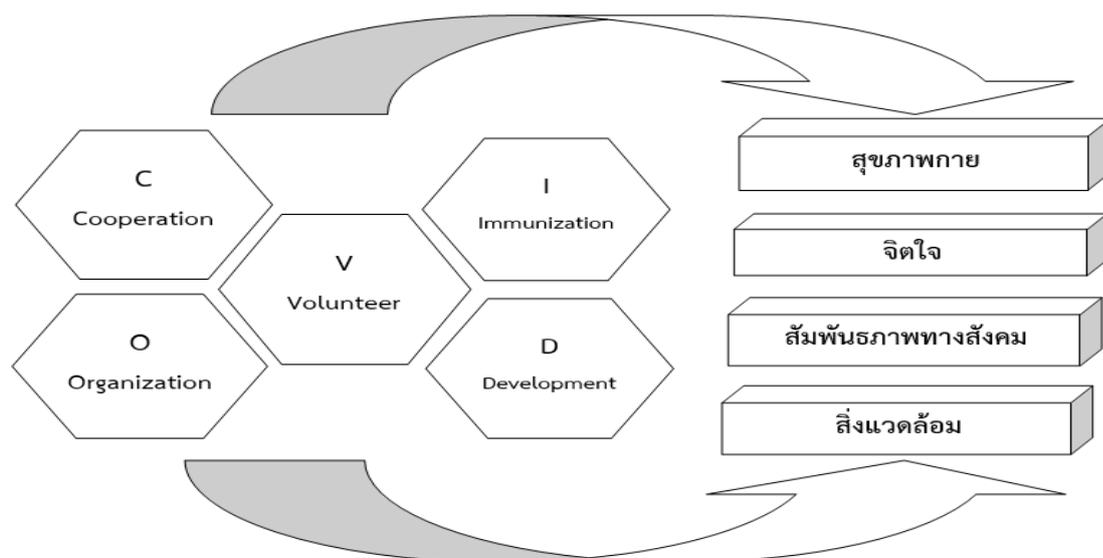
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ ต้องมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับของนโยบายที่ส่งผลให้เกิดการร่วมมือของประชาชน เกิดความสามัคคีในชุมชน มีกลุ่มคนที่มีพลังใจเข้มแข็ง มีการรวมตัว เกื้อกูลกันในชุมชนและมีความไว้วางใจกัน อีกทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ตระหนักรู้ของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีความปรารถนาจึงจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ ไปจนถึงเรื่องใหญ่ ๆ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ ยังต้องพัฒนาความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย การสร้างความสัมพันธ์จะต้องเริ่มจากรากฐานคือครอบครัว เมื่อคนในครอบครัวช่วยเหลือมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมส่งผลให้เกิดการต่อเนื่องไปยังบ้านข้างเคียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมชาย จันทสวโร (ถนัด กิจตระกูล) (2562) พบว่า ผู้นำชุมชนชุมชนสุขฤดี ได้มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีการจัดเสวนอบพระมาณต่อภาครัฐเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ให้ได้รับโอกาสเท่าเทียมกับประชาชนในชุมชน และศรีณยู เย็นผาสุก และ รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน (2562) พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ระดับมากเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพิ่มพูล ไชยสิทธิ์ (2559) พบว่า ผู้นำชุมชนควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการฝึกจิตภาวนา ด้วยการฝึกนั่งสมาธิเพื่อให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง รู้เท่าทันอบายมุขต่าง ๆ และมีความรักเมตตาต่อผู้อื่น ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ อันจะส่งผลให้สังคมเป็นสังคมที่น่าอยู่

และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ มีการริเริ่มระบบจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ที่มีทั้งรูปแบบขยะตามครัวเรือน และขยะติดเชื้อจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบัน ทำให้ปริมาณของขยะติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นจากแหล่งกำเนิดที่ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล และความช่วยเหลือของภาคประชาชน การใช้นโยบายการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน สภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่มีความปลอดภัยและปลอดภัย เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในตำบลวัดไทรย์ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรักษาในพื้นที่ให้ประชาชนสามารถใช้ได้ไม่เป็นอันตราย และการเสริมสร้างชุมชนแห่งความสุข สิ่งที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือความสุขที่แท้จริง นั่นคือการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีครอบครัวที่ดี อยู่ในชุมชนที่ดี การมีสิ่งแวดล้อมโดยรอบชุมชนที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา แสงวงบุญราศรี (2561) พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านพึงพอใจของสภาพสังคมในที่ทำงาน ด้านงานและประโยชน์ต่อสังคม ด้านผลตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่มีความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ และด้านมีสิทธิส่วนบุคคล และสำนักงาน

คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2561) พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และศรัณยู เย็นผาสุก และ รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน (2562) พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งทำให้เห็นว่ามี การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่แล้ว แต่ก็ยังคงพบเจอปัญหาและอุปสรรคที่เป็นเรื่องปกติในการทำงาน สามารถใช้องค์ความรู้เหล่านี้ไปแก้ไขปัญหาและยกระดับการทำงานตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ด้วยหลักการ C-O-V-I-D Model ดังแผนภาพ



ภาพที่ 3 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากเอกสาร ข้อค้นพบ และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทำให้พบหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ประกอบไปด้วย

Cooperation (C) ความร่วมมือ เป็นปัจจัยแรกที่ต้องคำนึงถึงไม่ว่าจะกำหนดนโยบาย แผนงาน หรือกิจกรรมเมื่อมีการดำเนินการจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Organization (O) องค์การที่ให้การสนับสนุน การดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ หน่วยงานภาคีในพื้นที่ รวมไปถึงกลุ่มประชาชนที่ทำหน้าที่จิตอาสาในชุมชน เป็นต้น

Volunteer (V) จิตอาสา การสร้างจิตอาสาที่ช่วยในการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนจะสามารถช่วยเพิ่มกำลังในการดูแลและสุขภาพร่างกายและจิตใจให้ประชาชนในชุมชนได้อย่างดี จากสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ที่เกิดขึ้นทำให้พบว่า ปัจจัยสำคัญ ก็คือการทำงานที่ประชาชนในพื้นที่สามารถเป็นผู้นำในการช่วยเหลือดูแลคนในชุมชนด้วยตนเอง

Immunization (I) การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นการสร้างการรับรู้ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งภูมิคุ้มกันที่ดีจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ รู้เท่าทัน, สภาพแวดล้อมดี และมีการสนับสนุน

Development (D) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านการดำเนินการมาแล้ว สิ่งต่อมาคือการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาจำเป็นต้องสร้างปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งการพัฒนาความรู้ที่จะต้องมีการเรียนรู้ให้เกิดอย่างต่อเนื่อง

สรุป

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-2019 (COVID-19) ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์ แม้จะมีความพยายามอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด ผ่านจัดการตามโครงการต่าง ๆ แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ก็ยังทำให้เกิดอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ อย่างมาก ไม่แตกต่างไปจากหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งต้องมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ด้านสุขภาพกาย จะต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมเพื่อให้บริการด้านสุขภาพของประชาชน การตรวจสุขภาพฟรีในตำบลอย่างสม่ำเสมอ การรวบรวมฐาน ข้อมูล การจัดการระบบด้านสุขภาพของคนในชุมชน รวมทั้งกระบวนการทั้งหมดนี้จะนำมาซึ่งการพัฒนาสุขภาพของคนในชุมชนให้ดีขึ้นภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ด้านจิตใจต้องให้ความสำคัญกับสภาพจิตใจ และความรู้สึกในช่วงที่มีการแพร่ระบาด COVID-19 ซึ่งส่งผลอย่างมากต่ออารมณ์และความรู้สึกของประชาชนในตำบลวัดไทรย์ ที่จะต้องอยู่อย่างยากลำบากในการปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิต ด้านความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน เนื่องมาจากการรวมกิจกรรมทางสังคมที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีจิตอาสาช่วยเหลือชุมชนมากขึ้น ด้านสิ่งแวดล้อมก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว มีการใช้ทรัพยากรที่มากขึ้น เช่น หน้ากากอนามัย ถุงพลาสติก ขวดสเปร์แอลกอฮอล์ เป็นต้น

ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลวัดไทรย์ ที่จะเห็นได้ทั้งความสะอาดสงบ ปลอดภัย และเกิดความสุขทั้งกายและใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำนโยบายและแผนการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะสัมพันธภาพทางสังคมน้อยที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมให้มากขึ้น ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ผ่านไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ขาดการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ประชาชนขาดรายได้หลักและรายได้เสริม มีปัญหาหนี้ในระบบ ความหลากหลายของประชาชนระหว่างชุมชนเมืองกับชุมชนบท ผู้ป่วยมีภาวะซึมเศร้าและภาวะเครียดเพิ่มขึ้น การจัดหาวัคซีน และการจัดการขยะติดเชื้อ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรจัดทีมแก้ไขลักษณะปัญหาเฉพาะประเด็นเพื่อทำความเข้าใจและเข้าถึงปัญหาที่สามารถค้นหาทางออกได้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ด้านสุขภาพกาย การตรวจสุขภาพ จัดทำข้อมูลตัวแทนขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพ การให้ความรู้ การออกกำลังกาย ด้านจิตใจการเสริมสร้างกำลังใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ต้องมีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม การส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาระบบจัดการขยะ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชุมชน และการเสริมสร้างชุมชนแห่งความสุข ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ควรนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปสร้างกระบวนการต่าง ๆ ให้สามารถบูรณาการกับนโยบาย แผนและกิจกรรมอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ได้ขอค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคูณภาพชีวิตในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่สำคัญ คือ C-O-V-I-D Model สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย แผน และกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยควรให้ความสำคัญกับ คูณภาพชีวิตของประชาชนอันเป็นภารกิจหลัก สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านพัฒนาจิตใจ และด้านสัมพันธภาพทางสังคมให้มากขึ้น ที่สามารถบ่งบอกตัวชี้วัดได้ตรงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมมากที่สุด ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 และ 2) ควรมีการศึกษาวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย เช่น การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น และพื้นที่อื่น ๆ เช่น เทศบาล หรือพื้นที่ตำบลอื่น ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนและงบประมาณ, องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564)*. นครสวรรค์: องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์.
- กาญจนา ปัญญาธร, กฤษณา ทรัพย์สิริโสภา, กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง และ วรธนี ครองยุติ. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันโรค COVID-19 บ้านหนองสวรรค์ ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี*, 32(1), 189-204.
- เจริญ นุชนิยม. (2561). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยวิธีพุทธบูรณาการ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(2), 619-631.
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2556). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และ ปิยะกมล มหิวรรณ (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคมของประชาชนและการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(9), 40-41.
- ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพโรวัลย์ และ กิตติยา นรามาศ. (2559). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นำชัย ชีววิวรรธน์. (2563). *COVID-19 โรคระบาดแห่งศตวรรษ*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- พระสมชาย จนุทสาโร (ถนัดกิจตระกูล). (2562). *บทบาทของผู้นำชุมชนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนสุขฤดีแขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร(วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพิ่มพูล ไชยสิทธิ์. (2559). *การประยุกต์ใช้หลักท้าวนา 4 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่(วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตนา แสงบุญราศี. (2561). *คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการกองทัพไทย(วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ศรีณัฐ เย็นผาสุก และ รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน. (2562). การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 6(1), 181-203.
- สมคิด แทวกระโทก. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารชุมชนวิจัย*, 11(1), 158-170.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2561). *คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้* (รายงานวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์. (2564). *เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์*. สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวัดไทรย์.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อภิวัฒน์ จันตะนี. (2549). *การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยทางธุรกิจ*. คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.